Kyrkomötet
Motion 2026:23
av Lotta Hedström

Översyn av begravningsväsendet

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att

1. tillsätta en utredning med uppdrag att ta ett helhetsgrepp kring bärande samhällsaspekter på det svenska begravningsväsendet samt ge förslag kring:
   a) alternativa/fler huvudmän för begravningsväsendet,
   b) tänkbart ansvar för begravningar som fördelas på olika trossamfund,
   c) begravningsavgiftens storlek och administration, i syfte att reducera begravningskostnader för den enskilda familjen,
   d) eventuella behövliga förändringar rörande ekonomiska flöden såsom försäkringar, avgifter, vinstmarginaler och omfattningen av det legala ansvaret för det kommersiella begravningsväsendets alla aktörer,
   e) möjliga öppningar för framtida, alternativa begravningsskick och förutsättningarna för införandet av kompostering eller återjordning som möjligt val av begravningsmetod,
   f) en moderniserad kristen begravningsritual.
2. ta fram en strategi för ett minskat miljö- och klimatavtryck vid begravningar i Svenska kyrkans regi som innebär att fossila energikällor, skadliga material och ämnen fasas ut vid kremeringar och transporter samt att användning av formaldehyd vid balsamering uppmärksammas.

Motivering

I dessa föränderliga tider blir många skilda trosuppfattningar och en växande sekulär, icke-religiös livshållning ofta aktualiserade. Många kulturer och religioner möts idag i vårt land och många och ibland motstridiga krav på samhällsordningar bryts. Många olika seder och bruk kan lätt komma att stå mot varandra och mot rådande regelsystem. Samtidigt växer snabbt de globala miljö- och klimatmässiga problemen på ett mycket oroande vis.

I en sådan brytningstid och när Svenska kyrkan ensam är huvudansvarig för begravningsväsendet, kan det vara befogat att tidigt skapa eftertanke och ge grund för en bred, väl förankrad och stabil hållning i olika typer av begravningsfrågor. Gärna i form av en övergripande översyn eller en större utredning, där åtminstone fyra viktiga aspekter av det framtida begravningsväsendet bör genomlysas och där eventuella förslag till förändringar kan presenteras:

- Det handlar dels om det som rör metoder, begravningsskick, det vill säga vad som ska vara tillåtet, önskvärt och tillgängligt med avseende på jordbegravning, kreme-

ring, så kallad återjordning, Natural Organic Reduction: NOR (på svenska NON: Naturlig organisk nedbrytning), promession /kompostering/ och allt det som ryms inom begreppet ekobegravning. Till det hör vilken typ av platser som må godkännas för urnsättning, askspridning, jordbegängelse, gravkullar och minnesskogar, kompostering etc.

- Likaväl som pietet, tradition, markanvändning och kulturella hänsyn därvid må beaktas, måste miljö-, klimat- och hållbarhetsaspekterna ges tydligare profilering vid själva begravningarna. En hel rad åtgärder med avseende på material-, energi- och metodval vid förvaring, balsamering, kremering, transporter etc., behöver åtgärdas på ett enhetligt och hållbarhetsinriktat vis. Något De Gröna i Svenska kyrkan återkommande motionerat om.
- En annan aspekt rör begravningsbranschens relativa monopolställning och vilka riktlinjer som ska gälla för dem med avseende på konkurrens, information, erbjudande av alternativ, samråd och inte minst vinstdrivande. Bekymren för enskilda, efterlevande, familjer eller i övrigt berörda när kostnaderna en begravning lätt skenar, är extra angelägna att hejda. Det må vara en mänsklig rättighet till en värdig begravning, inte bli till en börda för de efterlevande!
- I samband med det bör förslag ges på vad begravningsavgiften, som nu debiteras via skattsedeln, alltså administreras av staten, men sedan förvaltas av Svenska kyrkan, rimligen bör höra hemma.
- Den sista aspekten är det som strikt rör Svenska kyrkans egen ordning och syn på hur död och begravning bör gestaltas i en svensk kristen begravning av idag. – I vilken anda och med vilka ceremoniel ska den bäst förrättas i framtiden?

Kyrkan har ett förväntat ansvar att leda den allmänna debatten och att stimulera en brett omfattad diskussion om ett ytterst existentiellt angeläget ämne och förväntas vara proaktiv och kunna försvara, förklara och ge förslag på eventuella nödvändiga förändringar.

Motionens avsikt är alltså inte att ge svar på dessa frågor, utan att förteckna några av de mest relevanta frågeställningarna och att härmed överlämna dem till att kloka personer i och runt Svenska kyrkan att beredas och om möjligt besvaras.

Tänkta mottagare av utredningen, studiematerialet, översynen är självklart kyrkan själv, men också det offentliga samt det kommersiella begravningsväsendet. Alltså alla som idag bär olika delar av det praktiska ansvaret för begravningars utformning, liksom har både privatekonomiskt och makroekonomiskt ansvar runt av begravningsväsendet i stort.

Även staten, myndigheter, kommuner alltså offentligheten i stort, inklusive studieförbund och de politiska partierna, som med sin potentiella lagstiftningskraft, är säkerligen intresserade av de frågeställningar och den framtidsspaning som Svenska kyrkan i och med detta skulle göra.

Kyrkan bör således vara drivande och proaktiva i denna civilisationsbärande fråga. Inte passivt invänta en eventuell opinionskantring eller några tänkbara framtida ålägganden från riksdag och/eller regering.

Brösarp den 13 juli 2026

Lotta Hedström (DGSK)